

REFERAT Natur, Miljø og Klimaudvalget d. 05-11-2024

Mødedato	Tirsdag d. 05. november 2024 kl. 16:00
Mødested	Seglet
Mødedeltagere	Louise Colding Sørensen, Mads Emil Munk Hansen, Klaus Markussen, Jørgen Suhr, Nikolaj Frank Natarak Frederiksen

Indholdsfortegnelse

Etablering af Freerslev Kildeplads og nedsættelse af indvindingstilladelse til Frederiksgade Vandva	3
Forskønnelsespuljen - eventuel justering.....	6
Invasive arter - status.....	7
Budget 2025.....	10
Nyt fra udvalgsformanden og forvaltningen.....	11
Digital godkendelse af referat.....	12

Punkt 1: Etablering af Freerslev Kildeplads og nedsættelse af indvindingstilladelse til Frederiksgade Vandværk - tilladelse efter miljøvurderingsloven

22/2715

Indstilling

Direktionen indstiller, at Natur, Miljø og Klimaudvalget indstiller til økonomiudvalget at indstille til byrådet at beslutte at Hillerød Vand A/S miljøkonsekvensrapport til projektet ”Indvindingstilladelse til Freerslev Kildeplads samt nedsættelse af indvindingstilladelse til Frederiksgade Vandværk” med Hillerød kommunes tilhørende udkast til § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven sendes i offentlig høring i 8 uger.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 05-11-2024

Udvalget godkendte indstillingen.

Sagsfremstilling

Før der træffes beslutning, der har risiko for at påvirke miljøet væsentlig, skal der foretages en miljøvurdering eller en screening, når det gælder visse konkrete projekter. Formålet i denne sag er at belyse de miljømæssige påvirkninger inden der gives grønt lys til en indvindingstilladelse til en ny kildeplads ved Freerslev. Dette under inddragelse af offentligheden. På den måde opnås et beslutningsgrundlag til at vurdere, om projektet skal føres ud i livet.

Hillerød Vand A/S har anmodet Hillerød Kommune om at gennemføre en miljøvurdering af projektet vedrørende indvindingstilladelse til Freerslev Kildeplads og nedsættelse af indvindingstilladelse til Frederiksgade Vandværk.

Baggrunden for projektet er:

- Tillæg 1 til vandforsyningsplan 2015-2027, der anfører at området ved Freerslev er et interesseområde for en fremtidig vandindvinding væk fra bynære forureninger.
- Tillæg 3 til vandforsyningsplan 2015-2027, der tilkendegiver, at der i 2027 er behov for cirka 3,3 mio. m³ drikkevand til Hillerød Vand A/S kunder og forsyningen skal ske fra vandværkerne St. Lyngby, Stenholt og Solrødgård og via import.
- Den tidligere miljøvurdering af Solrødgård Klima- og Miljøpark fra 2019 behandlede et nyt vandværk på Solrødgård og en råvandsledning til boringerne i Freerslev, der endnu ikke er i brug. Ud over boringerne til Frederiksgade Vandværk er det nødvendigt at sætte boringerne ved Freerslev i drift til Solrødgård Vandværk. Dette for at levere den mængde drikkevand som Hillerød Vand A/S har tilladelse til i dag og som der er behov for. Når Hillerød Vand A/S i dag ikke oppumper hele den mængde, som den nuværende tilladelse muliggør, så er det på grund af faren for at trække forurening fra gamle jordforureninger i Hillerød By til drikkevandet. Der søges altså ikke en større tilladelse end i dag. Den nuværende indvindingstilladelse til boringerne til Frederiksgade Vandværk skal derfor nedsættes samtidig med at der meddeles tilladelse til Freerslev Kildeplads. Ovenstående udvidelser og ændringer af et allerede godkendt projekt har medført, at der skal udarbejdes en ny miljøvurdering. Placering af Solrødgård Vandværk og boringerne til Frederiksgade Vandværk og på Freerslev kildeplads fremgår af bilag 1.

Sagens oplysninger

Hillerød Kommune har indkaldt idéer og forslag til belysning af de miljømæssige konsekvenser af projektet i perioden 29. marts til 12. april 2022. Hillerød Kommune har den 31. oktober 2024 modtaget en endelig miljøkonsekvensrapport fra Hillerød Vand A/S, som belyser projektets miljøpåvirkning og er grundlaget for Hillerød Kommunes udarbejdelse af udkast til tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25, stk. 1. Hillerød Vand A/S miljøkonsekvensrapport er vedlagt i bilag 2 og kommunens udkast til § 25 – tilladelse efter miljøvurderingsloven er vedlagt i bilag 3.

Freerslev Kildeplads planlægges etableret på matr.nr. 3i, Freerslev By, Nr. Herlev, øst for Freerslev By. Arkitektur, Byplan og Trafikudvalget tilkendegav på møde den 8. februar 2024 at være indstillet på at meddele landzonetilladelse til ændre anvendelsen fra landbrug- til vandindvindingsformål. Byrådet har den 28. februar 2024 tilkendegivet ekspropriationsvilje, såfremt at der ikke kan opnås frivillig aftale med lodsejeren.

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for miljøpåvirkninger i anlægs- og driftsfasen.

Anlægsarbejdet i forbindelse med udbygning af Freerslev Kildeplads består af etablering af råvandsstationer omkring de 5 allerede etablerede borer på matr.nr. 3i, Freerslev By, Nr. Herlev, der ligger med en indbyrdes afstand på cirka 150 m og etablering af en boring for registrering af vandspejl. Det medfører et bebygget areal på ca. 20 m² i alt. Der etableres kørevej mellem indvindingsboringerne og råvandsstationerne, forventeligt befæstet med grus med adgang fra Fuglebjergvej. Endelig etableres en monitoringsboring på matriklen. Der anlægges 3 vandhuller.

I miljøkonsekvensrapporten vurderes projektets påvirkninger ved vandindvinding i driftsfasen i form af påvirkning af grundvandets trykniveau og kemi. Ligeledes vurderes påvirkninger af natur og overfladevand. Til det er brugt en grundvandsmodel som sammen med geologiske og biologiske vurderinger er grundlaget for at vurdere projektet.

Til Freerslev Kildeplads søger Hillerød Vand A/S om 1 mio. m³ grundvand pr. år og til borerne tilhørende Frederiksgade Vandværk 1,5 mio. m³ pr. år. Til sammenligning blev der i perioden 2016-2020 (referenceperiode) indvundet ca. 1,3 mio. m³ pr. år på Frederiksgade Vandværk. Hillerød Vand A/S har behov for mere drikkevand end det søgte, men har valgt ansøgningsmængden for at undgå usikkerhed om påvirkning af Natura 2000-områder.

Vurdering af projektet

Forvaltningen vurderer, at der kan indvindes 1 mio. m³ grundvand årligt på Freerslev Kildeplads, når tilladelsen til at indvinde grundvand fra borerne til Frederiksgade Vandværk samtidig nedsættes fra 2,5 til 1,5 mio. m³ årligt, som forudsat i Hillerød Vand A/S miljøkonsekvensrapport, uden væsentlige konsekvenser for miljøet. Forvaltningen har gennemgået miljøkonsekvensrapporten grundigt og vurderer, at den er tilstrækkelig til at opfylde miljøvurderingslovens krav.

Miljøkonsekvensrapporten viser, at projektet i sig selv ikke har nogle væsentlig miljøpåvirkninger. En miljøkonsekvensrapport skal indeholde en såkaldt kumulativ vurdering af projektets påvirkninger sammen med eksisterende og allerede planlagte projekter. Det er eksempelvis de øvrige vandindvindere, der også bidrager til en sænkning af vandspejl. Når de kumulative forhold inddrages, så er de væsentligste påvirkninger af miljøet:

- Risiko for beskadigelse/ødelæggelse af yngle- og rasteområde af stor vandsalamander i 4 naturlokaliteter, og yderligere også af spidssnudet frø i 1 af de 4 naturlokaliteter. Konkrete afværgetiltag i miljøkonsekvensrapporten viser, at gennemførelse af projektet ikke har negative konsekvenser, og dermed ikke vil forringe den økologiske funktionalitet for strengt beskyttede dyre- og plantearter jf. habitatbekendtgørelsen, når der etableres tre nye vandhuller til gavn for spidssnudet frø og stor vandsalamander. Af bilag 1 fremgår placering af naturlokaliteter med risiko for påvirkning af den økologiske funktionalitet og placering af de nye nærliggende vandhuller, som sikre at den økologiske funktion til hver en tid er opretholdt i projektet. Placeringen af de nye vandhuller er valgt på baggrund af beliggenhed uden for projektets påvirkningsområde og med korteste afstand til eksisterende naturlokaliteter.
- Naturtilstanden på op til 14 naturlokaliteter beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Der er kun risiko for en væsentlig påvirkning i det tilfælde, at alle vandindvindere oppumper det tilladte. Det vurderes næppe sandsynligt og forvaltningen tilslutter sig miljøkonsekvensrapportens vurdering af, at det ikke er nødvendigt med afværge eller overvågning. Dette ud fra en samlet vurdering af lokaliteternes naturtilstand og en række andre arealspecifikke forhold. Det er i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens materielle krav og i overensstemmelse med miljøvurderingsloven, som alene stiller krav til sagens oplysning og proces.

- En landskabelig påvirkning fra de tekniske anlæg på Freerslev kildeplads, der har en højde op til 2,5 m. For at undgå dette stilles der i § 25-tilladelsen vilkår om at der skal være et visuelt afskærmende beplantningsbælte omkring råvandsstationer og transformerstation på Freerslev Kildeplads.

I vurderingen af, om der kan meddeles tilladelse til projektet, er der især lagt vægt på, at påvirkningen fra vandindvindingen i kumulation med andre tilladte vandindvindinger overholder kravene for påvirkning af vandløb, søer, Natura 2000, grundvand og der ikke er vurderet risiko for, at vandindvindingen trækker forureninger i Hillerød By ned i grundvandvandet. Det understøtter målopfyldelse i vandområdeplanerne.

Udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven indeholder en beskrivelse af forudsætningerne for projektet og en række vilkår. Vilkår skal sikre, at projektet etableres og drives som forudsat i projektforsætningerne.

Kommende proces

Forvaltningen anbefaler at miljøkonsekvensrapporten sendes i 8 ugers høring, i overensstemmelse med minimumskravet. Berørte myndigheder og parter høres samtidig.

Miljøkonsekvensrapport og udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven kan sendes i offentlig høring på Hillerød Kommunes hjemmeside, når byrådet har truffet beslutning.

Forvaltningen forventer, at sagen forelægges byrådet med behandling af høringssvar og endelig §25 - tilladelse på byrådets møde i marts 2025. Den endelige tilladelse kan påklages. De øvrige nødvendige tilladelser i forbindelse med etablering og drift af Freerslev kildeplads kan meddeles herefter.

Retsgrundlag

Miljøvurderingsloven § 24, stk.2, bekendtgørelse om lov om miljøvurderingen af planer og programmer af konkrete projekter (VVM) LBK nr. 4 af 03/01/2023.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

Oversigtskort over vandboringer, påvirkede naturlokaliteter og nye vandhuller i forbindelse med Freerslev miljøkonsekvensrapport

Hillerød Vand miljøkonsekvensrapport

§ 25-tilladelse til Freerslev Kildeplads og nedsættelse af indvindingstilladelse til Frederiksgade Vandværk

Punkt 2: Forskønnelsespuljen - eventuel justering

20/2823

Indstilling

Direktionen indstiller til Natur, Miljø og Klimaudvalget at beslutte eventuel justering af titel og kriterier for Forskønnelsespuljen.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 05-11-2024

Udvalget besluttede at ændre formålet for puljen til at skabe mere natur og biodiversitet i kommunen og besluttede at ændre navnet på puljen til 'natur og biodiversitetspuljen'.

Udvalget beder forvaltningen konsekvensrette retningslinjerne for puljen.

Sagsfremstilling

Ved forhandling af budget 2025 har byrådet bl.a. drøftet forskønnelsespuljen, herunder kriterier for tildeling af midler fra puljen. Denne sag forelægges udvalget med henblik på beslutning om eventuel justering af titel og kriterie for puljen.

Gældende kriterier for puljen er besluttet af Natur, Miljø og Klimaudvalget i november 2023. Hensynet til f.eks. trafiksikkerhed, regler for arbejde på vejarealer samt efterfølgende drift af kommunale arealer har indgået som en del af beslutningsgrundlaget for kriterierne.

Vedlagt er:

- Beslutning fra Natur, Miljø og Klimaudvalget fra 7. november 2023.
- Gældende Retningslinjer for forskønnelsespuljen.

Eventuelle ændringer skal besluttet inden puljen annonceres for det kommende år. For ansøgning om midler i 2025 vil ansøgningsfristen være 31. januar 2025. Puljen vil blive annonceret i begyndelsen af december 2024. Ansøgningerne forelægges Natur, Miljø og Klimaudvalget, som beslutter hvilke indsendte ansøgninger, der skal modtage tilskud. Meddelelse om tildeling af puljemidler gives til ansøgere i marts, så projekter kan komme i gang fra foråret. Evaluering og regnskab skal aflægges inden udgangen af 2025.

Retsgrundlag

Ikke relevant for sagen.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

Dagsordenpunkt 7. nov. 2023 Forskønnelsespuljen - revision af retningslinjer

Retningslinjer for forskønnelsespuljen 2023

Punkt 3: Invasive arter - status

24/11342

Indstilling

Direktionen indstiller til Natur, Miljø og Klimaudvalget at tage orienteringen om invasive arter til efterretning.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 05-11-2024

Udvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Natur, Miljø og Klimaudvalget har ønsket en orientering vedrørende invasive plantearter i Hillerød Kommune, herunder kommunens handlemuligheder for bekæmpelse.

Invasive arter i Danmark

Invasive arter anses for en væsentlig trussel mod den biologiske mangfoldighed både nationalt og internationalt. Invasive arter er ikke-hjemmehørende arter, hvilket vil sige, at de er indført af mennesker til områder uden for artens naturlige udbredelses- og spredningsområde. Det er ikke alle ikke-hjemmehørende arter, som er invasive, men kun de, som vurderes at udgøre en trussel for hjemmehørende arter, deres levesteder og økosystemers funktion.

Af invasive plantearter i Danmark, som er forekommende i Hillerød Kommune, kan nævnes; kæmpe-bjørneklo, Japansk- og kæmpepileurt, sildig- og kanadisk gyldenris, mangeblomstret lupin og rynket rose m.fl. Fælles for de invasive plantearter er, at de breder sig hurtigt, de udkonkurrerer den naturlige vegetation, og fører til en artsfattig og ensformig natur, samt forringer landskabelige og rekreative værdier. For mere information om invasive arter i Danmark henvises til bilag 1.

Andre ikke-invasive arter

Vild pastinak karakteriseres ikke længere som invasiv i Danmark, da den ikke betragtes som en væsentlig trussel mod naturen og biodiversiteten. Den anses dog som en problemart, da den er giftig på samme måde som kæmpe-bjørneklo og kan give eksem-lignende udslæt på huden. Derudover er den god til at udkonkurrere og udskygge andre plantearter. I 2024 har vi oplevet mange blomstrende planter af pastinak. Dette formentlig på grund af gunstige vilkår i foråret, hvor det var fugtigt og mildt.

Pastinak vokser ofte langs veje, stier og rabatter, og er en yndet nektarplante for en lang række insekter i Danmark.

Eng-brandbæger er ikke invasiv, da den er hjemmehørende i Danmark. Den fungerer som vigtig værtsplante for op til 200 insekter herunder en række sårbare og sjældne bl.a. mange arter af sommerfugle. Eng-brandbæger er giftig for kreaturer og heste, men dyrene undgår instinktivt giftige planten, og vil derfor spise rundt om de planter, der er giftige for dem. Ved hoslæt til foder kan dyrene ikke selektere de giftige planter fra de andre planter i høet, og det kan være et problem. Græsning fremmer eng-brandbæger, da dyrene spiser uden om dem og de kan dermed blive dominerende og udkonkurrere andre plantearter. Det samme gør andre hjemmehørende arter som fx stor nælde, gederams og rejnfan m.fl.

Omfanget i Hillerød Kommune

Omfanget af problemet med invasive arter er ikke kortlagt i Hillerød Kommune. Vi modtager en del borgertip om både kæmpebjørneklo, de store pileurt og vild pastinak. Borgertip-systemet rummer også muligheder for opsætning til

registrering af invasive arter. Men det er kun bjørneklo, hvor der i dag gennemføres en systematisk registrering. Såfremt at andre arter end kæmpebjørneklo skal kortlægges, vil det forudsætte, at der afsættes ressourcer.

Kommunens handlemuligheder som myndighed

kæmpebjørneklo er den eneste invasive planteart omfattet af lovgivning om bekæmpelse.

Bekendtgørelsen giver kommunerne hjemmel til at vedtage indsatsplaner for bekæmpelse af kæmpebjørneklo, som forpligter både offentlige myndigheder og private grundejere til at bekæmpe planten i overensstemmelse med planen. Bekæmpelsen skal medføre, at den enkelte plante dør og bestandene udryddes. For store bestande betyder det, at bekæmpelsen skal foregå flere år i træk.

Hillerød Kommune vedtog gældende indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo i 2022. Planen gælder frem til 2033 og gør det muligt for forvaltningen at håndhæve bekæmpelse over for lodsejerne.

Forvaltningen laver en årlig informationsindsats i form af breve med opfordring til bekæmpelse. Brevene sendes til alle lodsejere, hvor der er registret bjørneklo.

Kommunens handlemuligheder som grundejer

I forhold til bekæmpelse af kæmpebjørneklo på kommunale arealer, så udføres denne bekæmpelse som en udbudt opgave af en privat entreprenør. Bekæmpelsen består i, at entreprenøren 5 gange om året gennemgår de registrerede kommunale bestande og bekæmper herunder bestandene med forskellige metoder. Målet med bekæmpelsen er, at sikre at planterne dør, og at frøpuljen reduceres over tid.

Forvaltningen modtager hvert år via borgertip oplysninger om nye bestande af kæmpebjørneklo, som så registreres og inddrages i bekæmpelsen. En del af disse borgertip indsendes af borgerne, men forvaltningen selv og dennes entreprenører anvender også borgertip-systemet til kommunikation om ændringer i udbredelsen af de registrerede bestande og opgaver vedrørende bekæmpelsen.

Det er forvaltningen og entreprenørens opfattelse, at der for hvert år bliver færre planter i de registrerede bestande på kommunens arealer, men at der på grund af frøpuljen endnu vil gå en årrække, før vi kan betragte arealerne som afsluttet i vores bekæmpelse.

Forvaltningen har 3-4 steder bekæmpet de store invasive arter af pileurt (Japansk-pileurt og kæmpe-pileurt). Denne bekæmpelse er primært sket ved at overdække arealerne med sort plast, for på den måde at sikre at planterne dør. Dette er dog også en metode, der strækker sig over flere år.

For de øvrige invasive plantearter foretages ikke nogen særlig bekæmpelsesindsats på kommunale arealer, da der pt. ikke er afsat ressourcer. Kun på enkelte kommunale og private udvalgte naturarealer, med beskyttet natur og sjældne arter samt særligt naturpotentiale, bekæmpes invasive plantearter som en del af naturplejen.

Vild pastinak ved stier og veje klippes i forbindelse med den almene klipning af rabatter, men om klipningen bekæmper eller rent faktisk favoriserer (og dermed fremmer) planten vides ikke på nuværende tidspunkt, og en egentlig bekæmpelse af planten langs befærdede stier mv. vil forudsætte, at der afsættes særskilte ressourcer til dette.

Oplysning om hvad grundejerne kan gøre

Kæmpebjørneklo og pastinak er begge giftige og kan give forbrændinger ved kontakt med huden i sollys. Det er derfor vigtigt at undgå hudkontakt med planterne. Ved bekæmpelse af planterne skal man derfor sørge for at være tildækket og så vidt muligt foretage bekæmpelsen tidligt eller sent på dagen, når solen står lavt. Hvis man får planternes saft på huden vaskes hudområdet med vand og sæbe inden 20 minutter, og beskyttes mod sollys i mindst 48 timer. Evt. kan man kontakte læge.

De fleste danskere kender og undgår kæmpebjørneklo og stor nælde (brændenælde) i naturen, men kender fortsat ikke til den giftige pastinak, hvorfor Miljøstyrelsen hvert år advarer mod at plukke den og færdes i områder med bestande af pastinak i vækstsæsonen. Ønsker man at bekæmpe vild pastinak er den anbefalede metode rodstikning, da slåning muligvis kan fremme planten. Bekæmpelsesmetoder for kæmpebjørneklo fremgår af Hillerød Kommunes indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Retsgrundlag

Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo BEK nr. 842 af 23/06/2017.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

Bilag 1. Invasive arter - dyr og planter i Danmark

Punkt 4: Budget 2025

24/8656

Indstilling

Direktionen indstiller til Natur, Miljø og Klimaudvalget at tage orientering til efterretning.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 05-11-2024

Udvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte på møde den 2. oktober budget 2025-2028. Udvalget vil under mødet få præsenteret indhold fra budget 2025- 2028, som er relevant for udvalget.

Retsgrundlag

Ikke relevant for sagen.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Punkt 5: Nyt fra udvalgsformanden og forvaltningen

21/18057

Indstilling

Direktionen indstiller, at Natur, Miljø og Klimaudvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 05-11-2024

Udvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Udvalgsformanden og forvaltningen giver en opfølgende orientering om udvalgets sager, årsplan samt orienterer om aktuelle emner med interesse for udvalget.

Udvalgets årsplan er vedlagt som bilag.

Retsgrundlag

Ikke relevant for sagen.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

NMK årsplan 2024 - november

Punkt 6: Digital godkendelse af referat

23/16654

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 05-11-2024

Godkendt.